

Ozren Straža
Ivana Straža
Iva Gričar
Svetlana Božić Fuštar
Tihomir Palijan

PROBLEM PRERANE SELEKCIJE U HAOK MLADOST

1. UVOD

Hrvatski akademski odbojkaški klub Mladost već je niz godina u novijoj i ranijoj povijesti nosilac kvalitete odbojke u gradu Zagrebu, Županiji i cijeloj Hrvatskoj. Najvrednije u klubu je svakako odbojkaška škola koja redovito producira najbrojniji kvalitetni igrački kadar u Hrvatskoj. Cijela vertikalna muškog i naročito ženskog pogona koja se sastoji od svih uzrasnih kategorija svoj ustroj temelji na višegodišnjem iskustvu koje se dopunjavalo znanjem brojnih i provjerenih trenera iz Hrvatske i iz cijelog svijeta. Svojom se produktivnošću, kvalitetom i organizacijom može mjeriti s najboljima u Europi. Danas se događa da u Europi ima sve manje klubova koji na ovaj način stvaraju igrače jer je takav pogon vrlo zahtjevan i skup i kao takav traži veliki trenerski kadar, jaku logistiku i mnogo dvoranskog prostora. Uglavnom klubovi kupuju gotove mlade igrače koje prije bacanja u vatru višeg nivoa natjecanja daju na usavršavanje i posudbu drugim klubovima nižeg ranga ili kvalitete. I tu leži kvaliteta ovakvog pogona koji se zapravo unatoč teškoj materijalnoj situaciji ipak bavi djecom i mladima. U klub se godišnje upiše cca. 50-60 djevojčica koje imaju želju baviti se odbojkom. Manji je broj upisanih dječaka i uzroke tome treba tražiti u nešto slabijim nastupima hrvatske reprezentacije i same Mladosti gdje nema više novca za sudjelovanje na europskim kupovima što svakako doprinosi popularnosti sporta.

2. PROBLEM

Već nekoliko godina zaredom događa se da broj kvalitetnih igračica koje producira klub premašuje organizacijske mogućnosti i kapacitete kluba. Prve selekcije počinju već s 14-15 godina i tu već dolazi do frustracija, nemogućnosti ostvarenja, razočaranja koja ostavljaju trag veći dio mladog života. Veliki dio igračica prestane se u tom času baviti odbojkom i uopće sportom. Dakle, već na prelasku iz najmlađih kadetkinja u mlade kadetkinje (najmlađe kadetkinje – 9, 10, 11, 12 god, mlade kadetkinje, 13, 14, 15 god.), ekipu od tridesetak djevojčica koje su prošle četiri godine zahtjevnih treninga, stekle visoki nivo odbojkaške vještine, nastupale već i u

kategoriji natjecanja najmlađih kadetkinja, stekle naviku dolazaka na treninge i na neki način postale odbojkašice, takvom ranom selekcijom najednom pretvaramo i dijelimo u natjecateljski kadar i tehnološki višak i tako je sa svakom generacijom već godinama. Pri prijelazu u kadetsku ekipu ponovo se javlja višak od daljnjih desetak i više igračica (ovisno o generaciji) sad već na još višem odbojkaškom nivou znanja. Najveća selekcija koja se temelji na stupnju usvojenosti programa i sustavnog praćenja i evaluacije od strane stručne komisije kluba, nastupa kada iz kadetske ekipe igračice prelaze u seniorsku ekipu. Primjećujemo da nije spomenut prijelaz iz juniorki u seniorke. Razlog je jednostavan. Juniorska ekipa uz par iznimaka zapravo je osnovica seniorske i to upravo zbog financijske situacije gdje igračice u potrazi za boljom egzistencijom odlaze na bolju plaću u strane ili druge hrvatske klubove ili na studij u inozemstvo, a one koje to ne uspiju postaju jednostavno prekobrojne. Tada ponovo desetak djevojaka, već gotovih odbojkašica ispada iz kombinacije za napredovanje. Nema treninga, nema više natjecanja, odbojkaških prijateljica, dragih trenera na koje se djeca emocionalno vežu itd. Ostaje samo veliko razočaranje i pitanje: Zašto baš ja? Jedan od razloga je i taj što je zbog nedostatka novca (za odbojku) na nivou grada u potpunosti promijenjen sustav sportskih škola gdje su djeca trenirala i igrala kombinirano u školi i klubu. Sportske škole vodili su treneri školovani za taj posao. Kod tako postavljenog sustava sama baza koja je djelovala pri osnovnim školama bila je šira i gotovo sasvim usmjerena radom na samu školu pa je tako veći broj djece mini uzrasta od 9 do 12 godina mogao trenirati u školi pod kontrolom kluba i dvoranski prostor kluba bio je slobodan za po nekoliko ekipa po generaciji starijih. Neko vrijeme u radu s mladima u klubu djelomično se primjenjivao model donesen iz ruske odbojkaške ekipe Uraločka i to u periodu od 1990-1997 kada su postojale dvije seniorske ekipe u muškoj i ženskoj konkurenciji, tzv. prva i druga ekipa pa je i pogon mlađih kategorija bio gotovo dvostruko veći. I od tog se modela naravno moralo odustati zbog nedostatka novca. Treba još naglasiti da ta djeca kao dio takvog zahtjevnog pogona svakodnevno treniraju godinama tako da su i oni i roditelji uložili mnogo truda u afirmaciju i sportsku karijeru općenito. A sve to uz velika opterećenja u školi. Nakon toliko uloženog truda i očekivanja su velika te ukoliko se ona ne ostvare toliko je veće i razočaranje.

Tablica dvogodišnjeg generacijskog ciklusa sezona 2012/13 i 2013/14

uzrast	Registrirano Na početku generacije	U sustavu natjecanja (selekcija)	Prešle u rekreacijsku grupu	Prešle u drugi klub	odustale	Br. treninga tjedno
Najmlađe kadetkinje 12 i 13 godina	57	36 igračica	Nema selekcije	2	10	3
ml. kad. 14 i 15 god.	72	25 igračica	19	9	19	5
Kadetkinje 16 i 17 g.	64	18 igračica	22	9	15	5-6
Jun/seniorke 17, 18 i više	Nema podataka	8 igračica	0	9	0	5-8

3. RJEŠENJE

Kod djevojaka koje napuštaju kadetsku ekipu i kojih redovito ima desetak rješenje smo pronašli u planskom, ali za neke još uvijek bolnom, posuđivanju u druge zagrebačke, a često i klubove drugih gradova ovisno o njihovom afinitetu i ambiciji. U tim godinama one su ipak zrelije i nešto lakše se odvajaju od matične sredine. Događa se redovito po generaciji da dvije tri igračice potpišu ugovor sa stranim klubovima ili zahvaljujući odbojkaškoj kvaliteti ostvare pravo na plaćenu školarinu na nekom od sveučilišta u SAD. Djevojke često prelaze u grupama ili paru pa je adaptacija na novu sredinu koja je dosta teška kod djevojčica ipak nešto olakšana. Naravno, bitno je ponekad i da klubovi kamo odlaze budu i geografski blizu mjestu njihovog stanovanja. S tim potezom doprinosimo daljnjoj afirmaciji igračica, a i podižemo nivo kvalitete gradske i hrvatske odbojke. Dešava se čak da neki igrači i igračice u novoj sredini kvalitetom napreduju toliko da se vrate nazad u klub. To se dešava iz razloga što im je ta sredina omogućila veću afirmaciju u samoj igri zbog nedostatka konkurencije ili dominacije kvalitetom, tako da postanu nosioci igre i automatski brže napreduju. Ponekad je bitan i novi trener s kojim su uspostavili bolji kontakt i koji je bolje utjecao na njihov razvoj već i zbog svoje trenerske, a i karakterne kvalitete.

Kod prijelaza iz mini uzrasta u mlađu kadetsku ekipu, kada se na raskrižju nađe dvadesetak djevojčica, došli smo do zaključka da je najbolje organizirati drugu i treću mlađe kadetsku ekipu kojoj mogu pristupiti i nešto starije igračice ako to žele. Dakle djevojke su ostale u svom klubu, ne osjećaju se odbačene i selekcijom zakinute. Dobivaju novu šansu marljivim treningom vratiti se u viši nivo kvalitete što se redovito i događa s desetak posto njih. Uključene su u sustav natjecanja gradske mlađe kadetske lige i ostvaruju se gotovo u potpunosti. Ostaju sa svojim prijateljicama i blizu mjestu stanovanja. Treniraju tri puta na tjedan pod vodstvom afirmiranih

trenera te igraju dva puta na mjesec gradske mlađe kadetske turnire i usavršavaju se u odbojci gotovo po jednakom programu kao i selekcionirane igračice. Imaju nešto više vremena za ostale obaveze i školu jer njihove vršnjakinje treniraju svaki dan u tjednu. Dešava se često i da djevojke svjesno odaberu ovaj, u odbojkaškom smislu, lakši put da bi se više posvetile školi i ostalim obavezama ili jednostavno same sebe, na neki način svjesno, unatoč kvaliteti višeg nivoa preusmjere na za njih prioritnije stvari od samog svakodnevnog treninga što je budimo realni vrlo zahtjevno.

Konačno smo došli u situaciju da u tako ustrojenoj rekreacijskoj ekipi imamo minimalno osipanje koje se uglavnom svodi na pojedinačne slučajeve i to ne zbog nezadovoljstava novim statusom u odbojci nego zbog promjene mjesta stanovanja, promjene škole, lošijih rezultata u školi, zasićenjem nakon 5-6 godina bavljenja odbojkom i slično.

4. ZAKLJUČAK

Nakon višegodišnjeg rada s mladim uzrastima i seniorskim ekipama moje kolege i ja slažemo se u jednom, a to je da prerana selekcija i svojevrsno odbacivanje djece iz vlastitog pogona nikako nije dobro. Djeci svakako treba pružiti drugu šansu i mogućnost nastavka afirmacije u odbojci. Osnivanje tzv. druge i čak treće ekipe u svim uzrastima gdje je to brojčano potrebno i moguće svakako je dobro rješenje ovog problema.

Trebalo bi ako je to moguće vratiti prethodno opisan stari sustav sportskih škola i težište kod mladih kategorija uz podizanje kvalitete staviti i na masovnost. To bi se djelomično riješilo i smanjenim financiranjem profesionalnih pogona nekih drugih privilegiranih sportova koji nemaju mnogo toga zajedničkog sa sportom i trebali bi se uglavnom samofinancirati od sponzora i prodaje karata, a težište u zagrebačkom sportskom savezu staviti na rad s mladima i amaterski sport, a profesionalni sport samo djelomično. U Mladosti smo pokrenuli ovaj model polurekreacijskih drugih ekipa koji je nužan i puno blaži od stroge selekcije i nepovratnog odricanja igračkog kadra. Taj model ipak nije dostatan da pokrije u potpunosti interes djece i potrebu za masovnijom kvalitetom nužnom za napredak odbojke kod nas jer je uglavnom samofinanciran od strane kluba.

5. LITERATURA

1. Arhiva odbojkaškog kluba MLADOST Zagreb
2. Arhiva trenera odbojkaškog kluba MLADOST Zagreb
3. Arhiva registracijske komisije Zagrebačkog odbojkaškog saveza